

JIGAR KASALLIKLARI DAVOLANISHI

Raxmonov Shoximardon Sherqul o'g'li

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Operativ xirurgiya va tapografik anatomiya assistenti

Qo'ldoshev Feruzjon

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

pediatriya fakulteti talabasi

Annotatsiya: Jigar hazm qilish uchun muhimdir va yog'lar xolesterolni parchalash uchun yordam beradigan safro ishlab chiqarish uchun javobgardir jigar dori darmonlarni, garmonlarni oziqaviy moddalarni qayta ishlaydi. Qondagi turli zararli moddalarni tozalash orqali organizmni havfsizligini ta'minlaydi. Jigar kasal bo'lsa organizmga zararli moddalarni qayta ishlay olmaydi.

Diafragma va visseral yuzalari old tomonda o'zaro birikib, o'tkir pastki qirrani (margo inferior) hosil qiladi. Diafragma va qorinning oldingi devoridan jigaming diafragma yuzasiga sagittal sathda yo'nalgan qorinpardani duplikaturasidan hosil bo'lgan o'roqsimon boylam (lig. falciforme) uni o'ng va chap bo'laklaiga (lobus hepatis dexter et sinister) ajratadi. Jigaming orqa qirrasi (margo posterior) bo'ylab diafragmaning pastki yuzasi va qorin bo'shlig'inin g orqa devoridan boshlanib, frontal sathda yo'nalgan qorinpardaning duplikaturasidan hosil bo'lgan tojsimon boylam (lig. coronarium) birikkan. Bu boylamning o'ng va chap chekkalari kengayib o'ng va chap uch burchak simon boylamni (lig. triangulare dextrum et sinistrum) hosil qiladi.

Kasallik obyekti. O'rganilgan kasallar soni 53 ta shu kassallardan quydagi belgilar bo'yicha, o'tkir xolesistit va surunkali xolesistit, surunkali gepatit B,C, D turlari bo'yicha og'rigan bemorlar soni 17 tani tashki etadi. Ularda quydagi shikoyatlar bilan murojat qilgan tana rangi sariqligi, siydik chiqarishdagi muammolar bilan murojaat qilgan. Bemordan biokimyoviy qon topshirtirildi

Biokimyoviy analiz. Bemordan biokimyoviy qon topshirtirildi. Bunda eritrositlar chokish tezligi oshganligi kam qonlik, trombosit va leykositlarning kamayganligi Qonda oqsil cho'kish sinamalari (timol sulema va boshqa sinamalar) musbatligi aniqlandi. Qonda nillirubin glyukuronid (bog'langan bilirubin), ALT, AST miqdori ko'payganligi va boshqalar.

Klinikasi. Jigar kaslliklar klinik manzarasi uning shakli(urunkali faol gepatit va autoimmune persistirlovchi yoki xolestatik) bosqichi (qo'zg'alish yoki remissiya) klinik sindromlarining ifodalanganligiga bog'liq bo'ladi. Bemor o'zibketishi terisi sarg'ayishi gemmorogik toshmalar toshishi, taloq limfa bezlari kattalashishi kuzatiladi. Oshqozonda hazm jarayonlarining buzilishi kuzatiladi[1].

Davolanish tartibi. Be'morga 5- parhez stoli buyiriladi. be'morga jigar hujayralarini tez o'sishi va oziqlantirilishi uchun va turli vuslarga qarshi dori vositalari buyiriladi. Undan tashqari be'morning tanasini tozalovchi vositalar qo'shib beriladi. Spirtli va barcha zarali odatlardan voz kechishi tushintiriladi. Be'mor ahvoli tushuntiriladi. O'ng va chap sagittal egatlar o'zaro ko'ndalang egat — jigar darvozasi (porta hepatis) vositasida qo'shiladi. Jigar darvozasidan jigarga darvoza venasi, jigaming xususiy arteriyasi va nervlar kiradi. Jigardan esa jigar o't yo'li va limfa tomirlari chiqadi. Jigaming visseral yuzasida o'ng bo'lakdan kvadrat va dumli bo'laklar ajratiladi. Kvadrat bo'lak (lobus quadratus) jigar darvozasi oldida o't pufagi chuqurchasi bilan yumaloq boylam egati o'rtasida, dumli bo'lak (lobus caudatus) jigar darvozasining orqasida, pastki kovak vena va venoz boylam egatlari o'rtasida joylashgan. Bu bo'lakning ikkita o'simtasi bo'lib, birinchisi dumli o'simta (processus caudatus) o'ng bo'lakka birikkan. Ikkinchisi so'rg'ichsimon o'simta (processus papillaris) oldinga yo'nalib jigar darvozasiga tegib turadi. Jigaming visseral yuzasida ichki a'zolaming tegib turishidan botiqliklar hosil bo'ladi.

Uning chap bo'lagida me'da botiqligi (impressio gastrica), qizilo'ngach botiqligi (impressio oesophagea), o'ng bo'lakda o'ng buyrak botiqligi (impressio renalis), undan chaproqda o'ng buyrak usti bezi botiqligi (impressio suprarenalis), pastki qirraga yaqinroqda chamber ichak burilish burchagi botiqligi (impressio colica) joylashgan.

Jigaming a'zolaiga qaragan yuzasidan o'ng buyrakka — lig. hepatorenale, o'n ikki barmoq ichakka — lig. hepatoduodenale va me'daning kichik egriligiga — lig. hepatogastricum yo'naladi. Jigar tashqi tomondan seroz parda bilan (diafragmaga tegib tuigan qismi area nuda dan tashqari) qoplangan. Uning ostida yupqa va pishiq fibroz paida (tunica fibrosa) bor. Jigar darvozasida fibroz parda qon tomirlar bilan jigar ichiga kirib uni bo'laklarga bo'ladi. Qon tomirlar va o't naylarining tarqalishiga qarab (Kuyno, 1957) jigarda ikkita bo'lak, 5 sektorva 8 segmenttafovut qilinadi. Jigar bo'laklarida darvoza venaning o'ng va chap tarmoqlari tarqaladi. Jigar sektori jigar parenximasining darvoza venasining ikkinchi tartibli tarmog'i, xususiy jigar arteriyasining shunga mos tarmog'i va sector o't nayi o'rgan qismidan iborat. Jigar segmenti jigaming darvoza venasining uchinchi tartibli tarmog'i, xususiy jigar arteriyasi va o't nayining shunga mos tarmog'i o'rgan qismidan iborat.

Oldini olish. Avvalo kasallikning kelib chiqishi sabablarini yo'qotish va o'tkir kechuchi gepatitlarni oldini olish. Parhezlarga amal qilish, har xil dorilar va zararli moddalardan zararlanishdan saqlanish.

Xulosa. Jigar kasalligi bu jigar hujayralarini funksiyasi buzilishi va holok bo'lishi bilan tavsiflanadi. Boshqa kasallik bilan og'rigan be'morlarga yuborilga dori vositalari jigarga jiddiy shikas yetkazishi mumkin. Jigar kasalliklari har doimham bir xil asoratlar ko'rinarli belgilar bilan namoyon bo'lavermaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Anterior Knee Pain Syndrome / M. Y. Karimov, K. P. Tolochko, K. M. Mamatkulov.// Journal of Advances in Medicine and Medical Research – 2019 30(3): 1-8, DOI: 10.9734/JAMMR/2019/v30i330178. Great Britan.
2. Arthroscopic restoration of the anterior cruciate ligament using the "All Inside" method with popliteal flexor tendons or long fibular muscle tendon//Mamatkulov K.M., Xolxo'jayev F.I.//Problems of biology and medicine. 2023. Samarkand
3. Kraus Tanja, Heidari Nima, Švehlík Martin, Schneider Frank, Sperl Matthias & Linhart Wolfgang. Outcome of repaired unstable meniscal tears in children and adolescents Acta Orthopaedica, 2012, 83:3, 261-266.
4. Lyle N.J., Sampson M. A., barrett D.S., MRI of intermittent meniscal dislocation in the knee Departments of Radiology and Orthopaedics, The British Journal of Radiology, 82 (2009), 374–379.
5. Our experience of plastic surgery of the anterior cruciate ligament using the "all inside" method with the tendons of the popliteal flexors or the tendon of the long fibular muscle/ Mamatkulov K., Kholkhudjaye F. [and etc]// Polish journal of science № 45, Vol 1, 2021 – 42-44. Poland.
6. Pace Verity, Adams Roger D, Tofts Louise, Munns Craig F and Nicholson Leslie L, Proprioceptive acuity into knee hypermobile range in children with Joint Hypermobility Syndrome , Pediatric Rheumatology 2014, 12- 408
7. Serdar Söylev, İbrahim Halit Pınar, Results of Meniscus Repair for the Hypermobile Medial Meniscus Dokuz Eylül University, Dep. of Orthopaedics and Traumatology, İzmir, TURKEY, Ata Sağlık Hospital, Clinic of Orthopaedics and Traumatology, İzmir, TURKEY
8. Синдром Передней Боли Коленного Сустава/ Каримов М.Ю., Толочко К.П., Маматкулов К.М.//Вестник Ташкентской Медицинской Академии - 2017 №5. стр 9-13. Ташкент.
9. Тизза бўғимининг олдинги соҳасида оғриқлари бўлган беморлар учун и.т. Кужала сўровномаси/ Каримов М.Ю., Толочко К.П., Маматкулов К.М.// О'zbekiston Tibbiyot jurnali - 2019 №2 стр 111-113. Тошкент.
10. Пластика Передней Крестообразной Связки Сухожилиями Подколенных Сгибателей Или Сухожилием Длинной Малоберцовой Мышцы/ Маматкулов К.М., Холхужаев Ф.И., Рахмонов Ш.Ш.// The Journal Of Academic Research In Educational Sciences - Volume 2, Issue 2, February 2021 – 1214-1219. Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723/ DOI: 10.24411/2181-1385-2021-00326.
11. Tibbiyotda IT texnologiyalaridan foydalanib jigar serrozini davolash". SamDTU Mustafoyev anatomiya kafedrasi SamDTU pediatriya fakulteti Qo'doshev Feruzjon Feruzjon Qo'ldoshev, [11/03/2024 10:03]